

Izvilums no Latvijas kriminālprocesa kodeksa konsolidētās versijas – atsevišķas nodaļas no kodeksa divpadsmitās sadaļas „Starptautiskā sadarbība krimināltiesiskajā jomā”, kurās ietvertas normas, ar ko tiek ieviests Padomes ietvarlēmums (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietinājuma lēmumu un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (2002/584/TI), kā arī panti, uz kuriem tiek veiktas atsauces.

69.pants. Drošības līdzekļu veidi

Drošības līdzekļi ir:

- 1) paraksts par dzīvesvietas nemainīšanu;
- 2) personisks galvojums;
- 3) drošības nauda;
- 4) nodošana policijas uzraudzībā;
- 5) mājas arests;
- 6) apcietinājums;
- 7) karavīra nodošana vienības komandiera (priekšnieka) pārraudzībā;
- 8) nepilngadīgā nodošana vecāku, aizbildņu vai aizgādņu pārraudzībā;
- 9) noteiktas nodarbošanās aizliegums.

Personai, kurai piemērots šā panta pirmās daļas 1.—5.punktā vai 9.punktā minētais drošības līdzeklis, bez procesa virzītāja atļaujas aizliegts izbraukt no valsts.

Šā panta pirmās daļas 9.punktā minēto drošības līdzekli var piemērot arī papildus kādam citam drošības līdzeklim.

(1994.gada 22.jūnija likuma redakcijā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1998.gada 14.oktobra likumu, 2002.gada 20.jūnija likumu, 2003.gada 19.jūnija likumu un 2004.gada 19.februāra likumu)

DIVPADSMITĀ SADAĻA STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA KRIMINĀLTIESISKAJĀ JOMĀ (Sadaļa 2002.gada 20.jūnija likuma redakcijā)

Trīsdesmit devītā nodaļa STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS KRIMINĀLTIESISKAJĀ JOMĀ VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

471.pants. Starptautiskās sadarbības veidi

Starptautisko sadarbību krimināltiesiskajā jomā (turpmāk – krimināltiesiskā sadarbība) Latvija ārvalstij lūdz un nodrošina:

- 1) personas izdošanā kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, vai medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanai;
- 2) kriminālprocesa nodošanā;
- 3) notiesātās personas nodošanā brīvības atņemšanas soda izpildei;
- 4) procesuālās darbības izpildē;
- 5) sprieduma atzīšanā un izpildē;
- 6) citos starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos.

Krimināltiesiskā sadarbība ar starptautiskajām tiesām un starptautisko organizāciju izveidotajām tiesām un tribunāliem (turpmāk – starptautiskā tiesa) paredz personu nodošanu starptautiskajām tiesām, procesuālo palīdzību tām un starptautisko tiesu nolēmumu izpildi.

472.pants. Krimināltiesiskās sadarbības tiesiskais pamats

Krimināltiesisko sadarbību regulē starptautiskie līgumi, kā arī Eiropas Savienības tiesību normas, Latvijas Republikas Satversme un likumos noteiktā kriminālprocesuālā kārtība.

Citas valsts kriminālprocesuālo kārtību var piemērot, ja tāda nepieciešamība pamatota krimināltiesiskās sadarbības lūgumā un ja tā nav pretrunā ar Latvijas kriminālprocesa pamatprincipiem.

Latvija var lūgt ārvalsti, izpildot krimināltiesiskās palīdzības lūgumu, piemērot Latvijā noteikto kriminālprocesuālo kārtību vai atsevišķus tās principus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2004.gada 27.maija likumu

473.pants. Krimināltiesiskās sadarbības kompetentās iestādes

Krimināltiesiskās sadarbības lūgumus nosūta un saņem kompetentās iestādes, kas noteiktas normatīvajos aktos, kuri regulē starptautisko sadarbību.

Krimināltiesiskajā sadarbībā Latvijas kompetentā iestāde var vienoties ar ārvalsts kompetento iestādi par tiešu sazināšanos starp tiesu, prokuratūras un izziņas iestādēm.

Ja ar ārvalsti nav līguma par krimināltiesisko sadarbību, tiesības iesniegt ārvalstij krimināltiesiskās sadarbības lūgumu vai saņemt ārvalsts krimināltiesiskās sadarbības lūgumu ir tieslietu ministram un ģenerālprokuroram.

Šā panta trešajā daļā minētās amatpersonas var pieprasīt vai izsniegt ārvalstij apliecinājumu, ka krimināltiesiskajā sadarbībā tiks ievērota savstarpējība, tas ir, ka turpmāk sadarbības partneris sniegs palīdzību, ievērojot tādus pašus principus.

474.pants. Pierādījumu pieļaujamība

Pierādījumi, kas iegūti krimināltiesiskās sadarbības rezultātā atbilstoši ārvalstī noteiktajai kriminālprocesuālajai kārtībai, vērtējami tāpat kā Latvijā iegūtie pierādījumi.

475.pants. Advokāta piedalīšanās

Veicot krimināltiesisko sadarbību, Latvijas advokāts tiek aicināts personai sniegt juridisko palīdzību vai šajā sadaļā paredzētajos gadījumos veikt aizstāvību.

Advokāts var sniegt juridisko palīdzību no brīža, kad persona tiek aizturēta vai apcietināta, vai citos šajā sadaļā paredzētajos gadījumos.

Sniedzot juridisko palīdzību, advokātam ir tiesības:

- 1) tikties ar personu apstākļos, kas nodrošina sarunas konfidencialitāti;
- 2) iesniegt pierādījumus un pieteikt lūgumus;
- 3) piedalīties krimināltiesiskās sadarbības ietvaros veiktajās darbībās ar personas piedalīšanos;
- 4) iesniegt sūdzības, ja advokāts piedalās šā panta ceturtajā daļā paredzētajos gadījumos.

Advokāta piedalīšanās ir obligāta, ja:

- 1) persona ir nepilngadīga;
- 2) persona ir kurla, mēma, akla vai savu fizisko vai psihisko trūkumu dēļ nespēj pati izmantot savas tiesības.

Procesa virzītājs, tiesa vai Latvijas Zvērinātu advokātu padome, izvērtējot personas mantisko stāvokli, var personu pilnīgi vai daļēji atbrīvot no maksas par juridisko palīdzību. Ja persona ir atbrīvota no maksas par juridisko palīdzību, advokāta darba samaksas izdevumus sedz no valsts līdzekļiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Krimināltiesiskās sadarbības procesā aizstāvim ir tādas pašas tiesības kā Latvijā notiekošā kriminālprocesā.

476.pants. Krimināltiesiskās sadarbības lūguma forma un saturs

Krimināltiesiskās sadarbības lūgumu iesniedz rakstveidā, ja starptautiskajā līgumā vai likumā nav noteikts citādi. Lūgumā norāda:

- 1) lūguma iesniedzējas institūcijas nosaukumu;
- 2) lūguma priekšmetu un būtību;
- 3) noziedzīgā nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju;
- 4) informāciju, kas var palīdzēt identificēt personu.

Lūgumā norāda arī citu informāciju, kas nepieciešama tā izpildei.

477.pants. Krimināltiesiskās sadarbības lūguma valoda

Krimināltiesiskās sadarbības lūgumu sastāda un iesniedz valsts valodā.

Starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos lūgumam pievieno tā tulkojumu valodā, ko valstis izvēlējušās par sazināšanās valodu.

Ja starptautiskais līgums nenosaka sazināšanās valodu, lūgumu ārvalstij var iesniegt, nepievienojot tulkojumu.

Ja krimināltiesisko sadarbību ar ārvalsti neregulē starptautisks līgums, lūgumam pievieno tulkojumu attiecīgās valsts valodā.

Kompetentā iestāde var vienoties ar ārvalsts kompetento iestādi par citādu valodas lietošanas kārtību.

478.pants. Izdevumi

Latvija sedz izdevumus, kas rodas, veicot krimināltiesisko sadarbību tās teritorijā un sakarā ar personas tranzītu uz Latviju caur trešās valsts teritoriju, ja vien šajā sadaļā vai citā normatīvajā aktā vai arī valstīm savstarpēji vienojoties nav noteikts citādi.

479.pants. Personas tranzīts

Ja krimināltiesiskā sadarbība ir saistīta ar personas pārvietošanu no ārvalsts uz Latviju caur trešās valsts teritoriju, Latvijas kompetentā iestāde, ja nepieciešams, lūdz tai tranzīta atļauju.

Ja personu pārvieto ar gaisa transportu un nav plānota nosēšanās trešās valsts teritorijā, Latvijas kompetentā iestāde tranzīta lūgumu neiesniedz, bet starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos trešo valsti tikai informē par to.

Latvijas kompetentā iestāde pēc ārvalsts lūguma var atļaut ar krimināltiesisko sadarbību saistītās personas tranzītu caur Latvijas teritoriju. Tranzīta lūgumu var noraidīt, ja tiek lūgts Latvijas pilsoņa tranzīts.

Tranzīta lūgumu sastāda tāpat kā konkrēta veida krimināltiesiskās sadarbības lūgumu.

Četrdesmitā nodaļa PERSONAS IZDOŠANA LATVIJAI

480.pants. Personas izdošanas lūguma iesniegšanas nosacījumi

Personas izdošanu var lūgt, ja ir pamats uzskatīt, ka ārvalstī atrodas:

1) aizdomās turētais, apsūdzētais vai tiesājamais, kas izdarījis noziedzīgu nodarījumu, par kuru ir sodāms pēc Latvijas Krimināllikuma un par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par vienu gadu, ja starptautiskais līgums neparedz citu termiņu;

2) notiesātais, kas Latvijā notiesāts ar brīvības atņemšanas sodu vai arestu uz laiku, ne mazāku par četriem mēnešiem.

Personas izdošanu var lūgt par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem arī tad, ja par kādu no tiem izdošanu nevar piemērot, jo tas neatbilst nosacījumam par iespējamo vai piespriesto sodu.

Personas izdošanas lūgumu var neiesniegt, ja noziedzīgā nodarījuma smagums un raksturs ir nesamērojams ar izdošanas izdevumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2004.gada 27.maija likumu

481.pants. Personas izdošanas lūguma iesniegšanas kārtība

Ja konstatēti šā kodeksa 480.panta pirmajā daļā minētie nosacījumi, procesa virzītājs vēršas Ģenerālprokuratūrā ar rakstveida ierosinājumu lūgt ārvalstij personas izdošanu.

Ierosinājumā norāda šā kodeksa 476.pantā minēto informāciju un tam pievieno 482.pantā minētos pielikumus.

Ierosinājumu izskata desmit dienu laikā pēc tā saņemšanas Ģenerālprokuratūrā un par rezultātiem informē procesa virzītāju. Izskatīšanas termiņu var pagarināt ģenerālprokurors, un par to tiek informēts procesa virzītājs.

Ja ir pamats pieprasīt personas izdošanu, Ģenerālprokuratūra sagatavo un nosūta lūgumu ārvalstij.

Ģenerālprokuratūra var iesniegt ārvalstij personas izdošanas lūgumu arī pēc savas iniciatīvas.

482.pants. Personas izdošanas lūgums

Personas izdošanas lūgumu sastāda atbilstoši šā kodeksa 476.panta prasībām un tam pievieno:

- 1) lēmumu par drošības līdzekļa – apcietinājuma piemērošanu vai spēkā stājušos notiesājošu tiesas spriedumu vai tā apliecinātu kopiju;
- 2) lēmumu par personas saukšanu pie kriminālatbildības vai tā apliecinātu kopiju;
- 3) likuma panta tekstu, pēc kura persona tiek saukta pie kriminālatbildības vai notiesāta, kā arī likuma pantu tekstus, kuri regulē noilgumu un noziedzīgu nodarījumu klasifikāciju;
- 4) rīkojumu par sprieduma izpildi vai tā apliecinātu kopiju;
- 5) informāciju, kas var palīdzēt identificēt personu;
- 6) citus dokumentus, ja tos pieprasa ārvalsts.

483.pants. Personas starptautiskās meklēšanas izsludināšanas pamats un kārtība

Ja konstatēti šā kodeksa 480.panta pirmajā daļā minētie nosacījumi un ir pamats uzskatīt, ka persona atstājusi Latvijas teritoriju un tās atrašanās vieta nav zināma, procesa virzītājs lūdz Ģenerālprokuratūru pieņemt lēmumu par personas starptautisko

meklēšanu nolūkā pieprasīt tās izdošanu, lūgumam pievienojot šā kodeksa 482.pantā minētos dokumentus.

Ja ir pamats pieprasīt personas izdošanu, Ģenerālprokuratūra pieņem lēmumu par personas starptautiskās meklēšanas izsludināšanu un nosūta to izpildei.

484.pants. Pagaidu apcietinājuma lūgums

Pirms izdošanas lūguma nosūtīšanas Ģenerālprokuratūra var lūgt ārvalsti piemērot izdodamai personai pagaidu apcietinājumu.

Lūgumu par pagaidu apcietinājumu sastāda, ievērojot šā kodeksa 476.panta prasības. Tajā norāda arī tiesas lēmumu par drošības līdzekļa – apcietinājuma piemērošanu vai spēkā stājušos notiesājošu spriedumu, kā arī informē par Latvijas nodomu iesniegt personas izdošanas lūgumu.

Ja iesniegts personas pagaidu apcietinājuma lūgums, izdošanas lūgumu nosūta iespējami ātrāk, ņemot vērā starptautiskajos līgumos noteiktos pagaidu apcietinājuma termiņus.

485.pants. Ārvalsts izdotās personas pārņemšana

Izdotās personas pārņemšanu veic Iekšlietu ministrijas kompetenta iestāde starptautiskajos līgumos noteiktajos termiņos. Par personas nogādāšanu Latvijā paziņo Ģenerālprokuratūrai 24 stundu laikā.

Ja personu izdod pirmstiesas izmeklēšanas laikā, prokuroram vai amatā augstākam prokuroram izdotajai personai 48 stundu laikā pēc tās nogādāšanas Latvijā jāuzrāda apsūdzība, bet, ja apsūdzība uzrādīta, – jāizskaidro personai tiesības pieteikt noraidījumus un lūgumus, iesniegt sūdzības.

Ja personu izdod iztiesāšanas laikā, Ģenerālprokuratūra par to, ka izdotā persona nogādāta Latvijā, triju dienu laikā paziņo procesa virzītājam.

Ja izdotās personas pārņemšana saistīta ar tranzītu, Iekšlietu ministrijas kompetentā iestāde vēršas Ģenerālprokuratūrā ar lūgumu saņemt trešās valsts atļauju izdotās personas tranzītam.

486.pants. Personas izdošana no ārvalstīm uz laiku

Ja ārvalsts atlikusi izdodamās personas nodošanu un tas Latvijā var izraisīt kriminālvajāšanas termiņa noilgumu vai apgrūtināt noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanu, Ģenerālprokuratūra var lūgt ārvalsti izdot šo personu uz laiku.

Lūgumu par personas izdošanu uz laiku sastāda tāpat kā izdošanas lūgumu.

487.pants. Ārvalsts izdotās personas kriminālatbildības un soda izpildes robežas

Personu var saukt pie kriminālatbildības un tiesāt tikai par to noziedzīgo nodarījumu, par kuru tā izdota.

Šie nosacījumi neattiecas uz gadījumiem, kad:

1) saņemta izdevējas valsts piekrišana kriminālvajāšanai un tiesāšanai par citiem pirms izdošanas izdarītiem nodarījumiem;

2) nodarījums izdarīts pēc tam, kad persona nodota Latvijai;

3) persona pēc atbrīvošanas 45 dienu laikā nav atstājusi Latviju, lai gan šāda iespēja tai bija;

4) persona pēc izdošanas ir atstājusi Latviju un tajā atgriezies.

Personu var izdot trešajai valstij tikai ar izdevējas valsts piekrišanu.

Šā panta otrās daļas 1.punktā paredzēto piekrišanu lūdz tādā pašā veidā kā izdošanu.

Ja personai galīgais sods noteikts pēc noziedzīgo nodarījumu kopības vai pēc vairākiem spriedumiem, bet tā izdota tikai par daļu no tiem, tiesa, kas noteikusi galējo sodu, šā kodeksa trīsdesmitajā nodaļā paredzētajā kārtībā nosaka soda izpildāmo daļu.

488.pants. Ārvalstīs apcietinājumā pavadītā termiņa ieskaitīšana

Apcietinājuma termiņu izdotajai personai skaita no Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanas brīža.

Laiku, ko persona pēc Latvijas lūguma pavadījusi apcietinājumā ārvalstī, ieskaita soda termiņā.

488.¹ pants. Personas izdošana Latvijai no Eiropas Savienības dalībvalsts

Personas izdošana Latvijai no Eiropas Savienības dalībvalsts notiek, pamatojoties uz Latvijas tiesas pieņemtu lēmumu par Eiropas apcietinājuma ordera izdošanu (turpmāk — Eiropas apcietinājuma lēmums).

Eiropas apcietinājuma lēmums ir Eiropas Savienības dalībvalsts tiesu varas institūcijas nolēmums, kas pieņemts, lai cita dalībvalsts izdotu personu kriminālvajāšanas veikšanai vai ar brīvības atņemšanu saistīta soda izpildīšanai.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

488.² pants. Eiropas apcietinājuma lēmuma pieņemšanas kārtība

Ja ir konstatēti šā kodeksa 480.pantā minētie nosacījumi, procesa virzītājs vēršas rajona (pilsētas) tiesā ar rakstveida ierosinājumu pieņemt Eiropas apcietinājuma lēmumu.

Ierosinājumā norāda šā kodeksa 476.pantā minēto informāciju un tam pievieno 482.pantā minētos dokumentus.

Tiesas ierosinājumu izskata desmit dienu laikā un par pieņemto lēmumu informē procesa virzītāju.

Ja ir pamats Eiropas apcietinājuma lēmuma pieņemšanai, tiesnesis sastāda un paraksta Eiropas apcietinājuma lēmumu (šā kodeksa 3.pielikums) un kopā ar pievienotajiem dokumentiem nosūta Ģenerālprokuratūrai.

Krimināllietas iztiesāšanas stadijā Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņem tiesa, kuras lietvedībā krimināllieta atrodas.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

488.³ pants. Eiropas apcietinājuma lēmuma izpilde

Ja ir zināma pieprasītās personas atrašanās vieta, Ģenerālprokuratūra attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts noteiktajā valodā pārtulkotu Eiropas apcietinājuma lēmumu nosūta šās dalībvalsts kompetentai iestādei.

Ja Eiropas apcietinājuma lēmums pieņemts, lai nodrošinātu personas kriminālvajāšanu, pirms Eiropas Savienības dalībvalsts pieņemusi lēmumu par personas izdošanu vai neizdošanu, Ģenerālprokuratūra pēc procesa virzītāja ierosinājuma var dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju lūgt:

- 1) personu nopratināt, nopratināšanā piedaloties procesa virzītājam;
- 2) personu nodot uz laiku, vienojoties par atpakaļ nodošanas laiku.

Ja pieprasītās personas atrašanās vieta nav zināma, Eiropas apcietinājuma lēmumu nosūta Iekšlietu ministrijai ievietošanai starptautiskās meklēšanas sistēmā.

Iekšlietu ministrijas kompetentā iestāde pārņem personu desmit dienu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par personas izdošanu, vai vienojas ar personu izdodošās dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju par citu personas pārņemšanas laiku. Par personas nogādāšanu Latvijā 24 stundu laikā informē Ģenerālprokuratūru. Personas pārņemšana notiek šā kodeksa 485.panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā noteiktajā kārtībā.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

488.⁴ pants. Ar personas pārņemšanu no Eiropas Savienības dalībvalsts saistītie nosacījumi

Pārņemot personu no Eiropas Savienības dalībvalsts, jāievēro šā kodeksa 487. un 488.pantā minētie nosacījumi.

Papildus šā panta pirmajā daļā minētajam, izdoto personu var saukt pie kriminālatbildības un tiesāt arī par citiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā netika izdota, kā arī to var izdot tālāk citai dalībvalstij, ja persona pēc tās pārņemšanas Latvijā tam ir piekritusi. Šādu personas piekrišanu, par ko tiek sastādīts protokols, pieņem prokurors vai tiesnesis, piedaloties advokātam.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

Četrdesmit pirmā nodaļa PERSONAS IZDOŠANA ĀRVALSTIJ

489.pants. Personas izdošanas pamats

Personu, kura atrodas Latvijas teritorijā, var izdot kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei, ja saņemts ārvalsts lūgums izdot šo personu par nodarījumu, kurš saskaņā ar Latvijas un ārvalsts likumiem ir noziedzīgs.

Personu var izdot kriminālvajāšanai vai tiesāšanai par nodarījumu, par kura izdarīšanu paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par vienu gadu, vai bargāks sods.

Personu var izdot sprieduma izpildei valstij, kura spriedumu taisījusi un notiesājusi personu ar sodu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu uz laiku, ne mazāku par četriem mēnešiem.

Ja izdošanu lūdz par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, bet par kādu no tiem izdošanu nevar piemērot, jo tas neatbilst nosacījumiem par iespējamo vai piespriesto sodu, personu var izdot arī par šo noziedzīgo nodarījumu.

490.pants. Personas izdošanas atteikuma iemesli

Personas izdošanu var atteikt, ja:

- 1) noziedzīgs nodarījums pilnībā vai daļēji izdarīts Latvijas teritorijā;
- 2) persona Latvijā tiek turēta aizdomās, apsūdzēta vai tiesāta par to pašu noziedzīgo nodarījumu;
- 3) Latvijā ir pieņemts lēmums neuzsākt vai izbeigt kriminālvajāšanu par to pašu noziedzīgo nodarījumu;
- 4) izdošanu lūdz sakarā ar politiskiem vai militāriem noziedzīgiem nodarījumiem;
- 5) ārvalsts lūdz personu izdot aizmuguriski piespriesta soda izpildei un nav saņemtas pietiekamas garantijas tam, ka izdotajai personai būs tiesības pieprasīt lietas atkārtotu iztiesāšanu;
- 6) izdošanu lūdz ārvalsts, ar kuru Latvijai nav līguma par izdošanu.

Personas izdošana nav pieļaujama, ja:

- 1) persona ir Latvijas pilsonis vai nepilsonis – likuma “Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības” subjekts (turpmāk – Latvijas pilsonis);
- 2) personas izdošanas lūgums ir saistīts ar mērķi uzsākt personas kriminālvajāšanu vai sodīt personu rases, reliģiskās piederības, tautības vai politisko uzskatu dēļ vai ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka personas tiesības var tikt pārkāptas minēto iemeslu dēļ;
- 3) attiecībā uz personu par to pašu noziedzīgo nodarījumu Latvijā stājies spēkā tiesas nolēmums;
- 4) saskaņā ar Latvijas likumu par to pašu noziedzīgo nodarījumu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, notiesāt vai izpildīt tai sodu sakarā ar noilgumu, amnestiju vai citu likumīgu pamatu;
- 5) persona likumā noteiktajā kārtībā apzēlota par to pašu noziedzīgo nodarījumu;

6) ārvalsts nedod pietiekamas garantijas, ka personai nepiespriedīs nāves sodu un to neizpildīs;

7) personai ārvalstī var draudēt spīdzināšana.

Starptautiskais līgums var paredzēt citu izdošanas atteikuma iemeslu uzskaitījumu.

491.pants. Izdodamā persona un tās tiesības

Izdodamā persona ir persona, kuras izdošana tiek lūgta vai kura ir aizturēta vai apcietināta izdošanas nolūkā.

Izdodamajai personai ir tiesības:

- 1) zināt, kas un par ko lūdz tās izdošanu;
- 2) izdošanas procesā lietot tai saprotamu valodu;
- 3) sniegt paskaidrojumus sakarā ar izdošanu;
- 4) pieteikt lūgumus, to skaitā lūgumus par vienkāršoto izdošanu;
- 5) iepazīties ar visiem pārbaudes materiāliem;
- 6) aicināt Latvijas Republikas advokātu juridiskās palīdzības saņemšanai.

492.pants. Personas aizturēšana izdošanas nolūkā

Izziņas iestāde vai prokurors var aizturēt personu līdz 72 stundām izdošanas nolūkā, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tā citas valsts teritorijā ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru paredzēta izdošana, vai ja ārvalsts izsludinājusi tās meklēšanu un iesniegusi pagaidu apcietināšanas vai izdošanas lūgumu.

Par personas aizturēšanu izdošanas nolūkā izziņas iestāde vai prokurors sastāda protokolu, norādot tajā aizturētā vārdu, uzvārdu un citus nepieciešamos personas datus, aizturēšanas iemeslu, kā arī to, kur, kad un kas šo personu aizturējis. Aizturēšanas protokolu paraksta aizturētājs un izdodamā persona.

Izdodamo personu informē par tās tiesībām.

Par personas aizturēšanu nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā informē Ģenerālprokuratūru, nosūtot tai personas aizturēšanas dokumentus. Ģenerālprokuratūra informē valsti, kura izsludinājusi personas meklēšanu.

Ja 72 stundu laikā no personas aizturēšanas brīža netiek piemērots pagaidu vai izdošanas apcietinājums, aizturētā persona atbrīvojama vai piemērojams kāds no šā kodeksa 69.pantā paredzētajiem drošības līdzekļiem, izņemot 69.panta pirmās daļas 6.punktā paredzēto drošības līdzekli.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2004.gada 27.maija likumu)

493.pants. Pagaidu apcietinājuma piemērošanas pamats

Pēc ārvalsts lūguma par pagaidu apcietinājumu līdz izdošanas lūguma saņemšanai izdodamajai personai var piemērot pagaidu apcietinājumu.

Ja lūgumā par pagaidu apcietinājumu ir norādīts ārvalsts lēmums par personas apcietinājumu vai spēkā stājies spriedums attiecībā uz konkrēto personu, kā arī tas, ka ārvalsts iesniegs izdošanas lūgumu un par kādu noziedzīgo nodarījumu tiks lūgta izdošana, sniegtas ziņas par izdodamo personu un ja nav zināmi apstākļi, kas izslēdz izdošanas iespējamību, prokurors iesniedz tā rajona (pilsētas) tiesai, kuras darbības teritorijā persona aizturēta vai atrodas Ģenerālprokuratūra, ierosinājumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu un to pamatojošos materiālus.

494.pants. Pagaidu apcietinājuma piemērošana

Par pagaidu apcietinājuma piemērošanu lemj tiesnesis tiesas sēdē, piedaloties prokuroram un izdodamajai personai.

Tiesnesis, uzklaušījis prokuroru, izdodamo personu un advokātu, ja tāds piedalās, pieņem motivētu lēmumu, kas nav pārsūdzams.

Pagaidu apcietinājumu piemēro uz 40 dienām no personas aizturēšanas dienas, ja starptautiskajā līgumā nav noteikts citādi.

Personu no pagaidu apcietinājuma prokurors var atbrīvot, ja 18 dienu laikā pēc aizturēšanas nav saņemts ārvalsts lūgums par personas izdošanu vai paziņojums par pamatotiem šāda lūguma aizkavēšanās iemesliem.

Personu no pagaidu apcietinājuma prokurors atbrīvo, ja:

- 1) 40 dienu laikā nav saņemts izdošanas lūgums;
- 2) 40 dienu laikā nav piemērots izdošanas apcietinājums;
- 3) ir kļuvuši zināmi apstākļi, kas izslēdz izdošanas iespējamību.

Personas atbrīvošana nerada šķēršļus tās atkārtotai apcietināšanai un izdošanai, ja lūgums par izdošanu tiek saņemts vēlāk.

495.pants. Izdošanas apcietinājums

Izdošanas apcietinājumu piemēro pēc tam, kad saņemts lūgums par personas izdošanu līdz ar:

- 1) ārvalsts lēmumu par personas apcietinājumu vai spēkā stājušos spriedumu attiecībā uz konkrēto personu;
- 2) noziedzīgā nodarījuma aprakstu vai lēmumu par saukšanu pie kriminālatbildības;
- 3) likuma panta tekstu, pēc kura persona saukta pie kriminālatbildības vai notiesāta, kā arī likuma panta tekstu, kurš regulē noilgumu;
- 4) ziņām par izdodamo personu.

Ja nav zināmi apstākļi, kas izslēdz izdošanas iespējamību, pārbaudes izdarītājs ierosinājumu par izdošanas apcietinājumu un to pamatojošos materiālus iesniedz rajona (pilsētas) tiesai, kuras darbības teritorijā persona aizturēta vai atrodas Ģenerālprokuratūra.

Ierosinājumu par izdošanas apcietinājumu izskata tādā pašā kārtībā kā par pagaidu apcietinājumu.

Izdodamās personas apcietinājuma termiņš nedrīkst pārsniegt vienu gadu, turklāt nedrīkst būt ilgāks par ārvalstī piespriesto soda termiņu, ja tas ir mazāks par vienu gadu, skaitot no aizturēšanas vai apcietinājuma piemērošanas brīža.

496.pants. Ārvalsts informēšana par apcietinājumu

Par izdodamās personas apcietinājumu vai atbrīvošanu no tā Ģenerālprokuratūra informē lūgumu iesniegušo valsti.

497.pants. Izdošanas lūguma pārbaude

Ģenerālprokuratūra, saņēmusi ārvalsts lūgumu par personas izdošanu, uzsāk tā pārbaudi. Prokurors noskaidro, vai pastāv šā kodeksa 489.pantā noteiktais personas izdošanas pamats un vai nepastāv 490.pantā noteiktie personas izdošanas atteikuma iemesli.

Ja lūgumā nav pietiekamas informācijas, lai izlemtu jautājumu par izdošanu, Ģenerālprokuratūra pieprasa ārvalstij nepieciešamo papildu informāciju, kā arī var noteikt informācijas iesniegšanas termiņus.

Pārbaude jāpabeidz 20 dienu laikā no izdošanas lūguma saņemšanas dienas. Ja pārbaudei nepieciešama papildu informācija, termiņu skaita no tās saņemšanas dienas. Pārbaudes termiņu var pagarināt ģenerālprokurors.

Prokurors iepazīstina izdodamo personu ar izdošanas lūgumu 48 stundu laikā no tā saņemšanas brīža un dod tai iespēju sniegt paskaidrojumus. Gadījumos, kad izdodamā persona nav apcietināta un 48 stundu laikā no izdošanas lūguma saņemšanas brīža prokurors konstatējis šā kodeksa 490.panta otrajā daļā minētos apstākļus, izdošanas lūgumu izdodamajai personai var uzrādīt 20 dienu laikā.

Pārbaudes laikā prokurors var veikt visas kriminālprocesā paredzētās izmeklēšanas darbības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2004.gada 19.februāra likumu)

498.pants. Pārbaudes pabeigšana

Prokurors, izvērtējis personas izdošanas pamatu un pieļaujamību, pieņem motivētu lēmumu:

- 1) par personas izdošanas pieļaujamību;
- 2) par atteikšanos izdot personu.

Ja pieņemts lēmums par personas izdošanas pieļaujamību, personai izsniedz lēmuma kopiju.

Lēmumu par izdošanas pieļaujamību izdodamā persona var pārsūdzēt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātā desmit dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas. Ja lēmums netiek pārsūdzēts, tas stājas spēkā.

Lēmumu par atteikšanos izdot personu Ģenerālprokuratūra paziņo attiecīgajai personai un ārvalstij. Prokurors šo personu nekavējoties atbrīvo no pagaidu vai izdošanas apcietinājuma.

499.pants. Sūdzības par izdošanas pieļaujamību izskatīšana

Sūdzību par izdošanas pieļaujamību izskata Augstākās tiesas Krimināllietu tiesas palāta triju tiesnešu sastāvā.

Tiesnesis, kam uzdots referēt, pieprasa no Ģenerālprokuratūras pārbaudes materiālus un nosaka izskatīšanas laiku.

Ģenerālprokuratūrai, sūdzības iesniedzējam un viņa advokātam paziņo par sūdzības izskatīšanas laiku un tiesībām piedalīties tiesas sēdē. Ja nepieciešams, tiesa izprasa citus vajadzīgos materiālus un izsauc personas paskaidrojumu sniegšanai.

Sūdzības iesniedzējam nodrošina iespēju piedalīties sūdzības izskatīšanā.

Ja izdodamās personas advokāts nav ieradies bez attaisnojoša iemesla, juridiskās palīdzības sniegšanai pieaicināms cits advokāts, ja persona vēlas saņemt juridisko palīdzību.

500.pants. Tiesas lēmums

Uzklausījusi sūdzības iesniedzēju, viņa advokātu un prokuroru, tiesa aiziet apspriesties un pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

- 1) atstāt prokurora lēmumu negrozītu;
- 2) atcelt prokurora lēmumu un atzīt izdošanu par nepieļaujamu;
- 3) nodot izdošanas lūgumu papildu pārbaudei.

Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

Tiesas lēmumu un materiālus nosūta Ģenerālprokuratūrai.

Ja tiesa atzīst izdošanu par nepieļaujamu, attiecīgo personu nekavējoties atbrīvo no apcietinājuma.

501.pants. Lēmums par personas izdošanu ārvalstij

Spēkā stājušos lēmumu par personas izdošanas pieļaujamību kopā ar pārbaudes materiāliem Ģenerālprokuratūra nosūta Tieslietu ministrijai.

Lēmumu par personas izdošanu ārvalstij pēc tieslietu ministra ierosinājuma pieņem Ministru kabinets.

Ministru kabinets var atteikt izdošanu tikai tad, ja pastāv viens no šādiem apstākļiem:

- 1) personas izdošana var kaitēt valsts suverenitātei;
- 2) nodarījumu uzskata par politisku vai militāru;

3) ir pietiekams pamats uzskatīt, ka izdošana saistīta ar mērķi personu vajāt rases, reliģiskās piederības, tautības vai politisko uzskatu dēļ.

Par pieņemto lēmumu Tieslietu ministrija informē izdodamo personu, ārvalsti un Ģenerālprokuratūru.

Lēmumu par personas izdošanu izpilda Iekšlietu ministrija.

Tiklīdz saņemts lēmums par atteikšanos izdot personu, Ģenerālprokuratūra nekavējoties atbrīvo personu no apcietinājuma.

502.pants. Izdošana pēc vairāku valstu lūguma

Ja Ģenerālprokuratūra saņemusi vairākus izdošanas lūgumus par vienu un to pašu personu, to pārbaudi apvieno vienā procesā, ja vien nav pieņemts lēmums:

- 1) par personas izdošanu;
- 2) par atteikšanos izdot personu;
- 3) par personas izdošanas pieļaujamību.

Ja lēmums par personas izdošanu ir pieņemts, vēlāk saņemtais lūgums netiek apmierināts. Par to paziņo lūguma iesniedzējai valstij.

Ja citas ārvalsts lūguma saņemšanas brīdī stājies spēkā lēmums par izdošanas pieļaujamību, šis lēmums netiek iesniegts Ministru kabinetam līdz vēlāk saņemtā lūguma pārbaudes pabeigšanai.

Ja izdošanu lūgušas vairākas ārvalstis, Ministru kabinets pēc tieslietu ministra ierosinājuma, ņemot vērā nodarījuma smagumu, tā izdarīšanas vietu un lūgumu saņemšanas secību, nosaka, kurai valstij persona izdodama.

503.pants. Izdodamās personas nodošana

Iekšlietu ministrija informē ārvalsti par izdodamās personas nodošanas laiku un vietu, kā arī par periodu, kurā izdodamā persona atradusies apcietinājumā.

Iekšlietu ministrija vienojas ar ārvalsti par citu nodošanas datumu, ja no valstu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ nodošana nevar notikt iepriekš noteiktajā datumā.

Ja ārvalsts izdodamo personu nepārņem 30 dienu laikā no noteiktā izdošanas datuma, prokurors šo personu atbrīvo no apcietinājuma.

504.pants. Personas nodošanas atlikšana vai nodošana uz laiku

Pēc lēmuma pieņemšanas par personas izdošanu tieslietu ministrs pēc ģenerālprokurora ierosinājuma var atlikt pieprasītās personas nodošanu ārvalstij Latvijā iesākta kriminālprocesa pabeigšanai vai piesprietā soda izpildei.

Ja izdošanas atlikšana var izraisīt kriminālvajāšanas termiņa noilgumu vai apgrūtināt noziedzīgā nodarījuma izmeklēšanu ārvalstī un šāda izdošana netraucē veikt tiesvedību Latvijā, tieslietu ministrs var nodot personu ārvalstij uz laiku, nosakot atpakaļnodošanas laiku.

505.pants. Atkārtota izdošana

Ja izdotā persona ārvalstī izvairās no kriminālvajāšanas vai soda un ir atgriezies Latvijā, pēc ārvalsts lūguma to var izdot atkārtoti, pamatojoties uz iepriekš pieņemto lēmumu par izdošanu.

506.pants. Vienkāršota izdošana

Personu var izdot ārvalstij vienkāršotā kārtībā, ja:

- 1) saņemta izdodamās personas rakstveida piekrišana tās izdošanai vienkāršotā kārtībā;
- 2) izdodamā persona nav Latvijas pilsonis;
- 3) pret izdodamo personu Latvijā nav jāpabeidz uzsākts kriminālprocess vai nav jāizpilda piespriestais sods.

Izdodamā persona savu piekrišanu vienkāršotajai kārtībai apliecina prokuroram advokāta klātbūtnē līdz lēmuma par izdošanas pieļaujamību pieņemšanai.

Pēc piekrišanas saņemšanas prokurors noskaidro tikai šā panta pirmajā daļā minēto un nekavējoties iesniedz ar izdošanu saistītos materiālus ģenerālprokuroram.

Ģenerālprokurors pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

- 1) par personas izdošanu;
- 2) par atteikšanos personu izdot;
- 3) par vienkāršotās kārtības nepiemērošanu.

Ģenerālprokurora pieņemtais lēmums nav pārsūdzams.

Par personas izdošanu vai atteikšanos to izdot informē ārvalsti un izdodamo personu un nodod lēmumu izpildei Iekšlietu ministrijai.

506.¹ pants. Personas izdošana Eiropas Savienības dalībvalstij

Personu, kura atrodas Latvijas teritorijā, var izdot kriminālvajāšanai, tiesāšanai vai sprieduma izpildei Eiropas Savienības dalībvalstij, ja attiecībā uz šo personu ārvalstī ir pieņemts Eiropas apcietinājuma lēmums un ir šā kodeksa 489.pantā minētais izdošanas pamats.

Ja personu izdod par šā kodeksa 2.pielikumā minētu nodarījumu un ja par tā izdarīšanu Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušajā valstī ir paredzēts brīvības atņemšanas sods, kura maksimālā robeža nav mazāka par trim gadiem, pārbaudi par to, vai šis nodarījums ir noziedzīgs arī pēc Latvijas likuma, neveic.

Ja ārvalstī Eiropas apcietinājuma lēmums pieņemts par Latvijas pilsoni, tad personas izdošana notiek ar nosacījumu, ka persona pēc tās notiesāšanas tiek nodota atpakaļ Latvijai tai piespriestā brīvības atņemšanas soda izciešanai. Piespriestā soda izpilde notiek šā kodeksa 566. — 585.pantā noteiktajā kārtībā.

Personas izdošanu var atteikt, ja ir šā kodeksa 490.panta pirmās daļas 1. — 3.punktā vai otrās daļas 4.punktā minētie iemesli, kā arī tad, ja nodarījums izdarīts

ārpus Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušās valsts teritorijas un tas saskaņā ar Latvijas likumu nav noziedzīgs.

Personas izdošana nav pieļaujama, ja:

1) saskaņā ar Latvijas likumu par šo nodarījumu personu nevar saukt pie kriminālatbildības, tiesāt vai sodīt sakarā ar amnestiju;

2) persona par to pašu noziedzīgo nodarījumu ir notiesāta un ir izcietusi vai izcieš sodu kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm vai to vairs nevar izpildīt;

3) persona saskaņā ar Latvijas likumiem nav sasniegusi vecumu, ar kuru iestājas kriminālatbildība;

4) izdodams Latvijas pilsonis Eiropas Savienības dalībvalsts piespriedtā soda izpildei.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.² pants. Ar personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij saistītie nosacījumi

Izdodamajai personai ir šā kodeksa 491.pantā minētās tiesības, tiesības piekrist vai nepiekrīst izdošanai, kā arī tiesības tikt sauktai pie kriminālatbildības un tiesātai tikai par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā tiek izdota.

Izdodamā persona savu piekrišanu izdošanai un atteikšanos no tiesībām tikt sauktai pie kriminālatbildības un tiesātai tikai par tiem noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem tā tiek izdota, apliecina prokuroram advokāta klātbūtnē, un par to tiek sastādīts protokols.

Ja izdodamā persona ir Latvijas pilsonis, tai ir tiesības atteikties no tiesībām, kas garantē, ka Latvijas pilsoni pēc tā notiesāšanas Eiropas Savienības dalībvalstī nodod atpakaļ Latvijai piespriedtā soda izciešanai.

Attiecībā uz personu, kurai ir kriminālprocesuālā imunitāte, Eiropas apcietinājuma lēmuma izpildes termiņa tecējums sākas no brīža, kad šā persona likumā noteiktajā kārtībā ir zaudējusi šo imunitāti.

Latvija pieņem izpildīšanai Eiropas apcietinājuma lēmumus latviešu vai angļu valodā.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.³ pants. Pārbaude attiecībā uz personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij

Ģenerālprokuratūra, saņēmusi Eiropas apcietinājuma lēmumu, organizē tā pārbaudi.

Pārbaudi prokurors veic šā kodeksa 497.pantā noteiktajā kārtībā, noskaidrojot, vai pastāv personas izdošanas pamats un vai nepastāv personas izdošanas atteikuma iemesli, kas noteikti šā kodeksa 506.¹ pantā.

Ja Ģenerālprokuratūra vienlaicīgi saņēmusi izdošanas lūgumu no valsts, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, un Eiropas apcietinājuma lēmumu no Eiropas

Savienības dalībvalsts par vienu un to pašu personu, to pārbaudi apvieno vienā procesā, ja vien nav pieņemts lēmums par personas izdošanu vai tās izpildes atteikumu. Izskatot vienlaicīgi saņemtos lūgumus par personas izdošanu un izlemjot jautājumu par to, kurai valstij dodama priekšrocība, vērā ņemams nodarījuma smagums, tā izdarīšanas vieta, laiks un lūgumu saņemšanas secība.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.⁴ pants. Eiropas Savienības dalībvalstij izdodamās personas aizturēšana un apcietināšana

Personas aizturēšana izdošanas nolūkā notiek šā kodeksa 492.pantā noteiktajā kārtībā, ja par personu ir pieņemts Eiropas apcietinājuma lēmums vai starptautiskās meklēšanas sistēmā ievietots paziņojums par šāda lēmuma esamību.

Ja nav zināmi apstākļi, kas izslēdz personas izdošanas pieļaujamību, pārbaudes izdarītājs ierosinājumu par Eiropas apcietinājuma lēmumu un izdošanas apcietinājuma piemērošanu iesniedz rajona (pilsētas) tiesai, kuras darbības teritorijā persona aizturēta vai atrodas Ģenerālprokuratūra.

Izdošanas apcietinājumu piemēro šā kodeksa 494.pantā noteiktajā kārtībā uz 80 dienām no personas aizturēšanas dienas. Tiesa izņēmuma gadījumos šo termiņu var pagarināt vēl vienu reizi uz 30 dienām. Ģenerālprokuratūra informē Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmušās valsts kompetento iestādi par lēmuma izpildes aizkavējuma iemeslu.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.⁵ pants. Pagaidu darbības līdz lēmuma pieņemšanai

Ja Eiropas Savienības dalībvalsts Eiropas apcietinājuma lēmumu pieņēmusi, lai nodrošinātu personas kriminālvajāšanu, pirms pieņemts lēmums par personas izdošanu vai neizdošanu, pēc dalībvalsts tiesu varas institūcijas lūguma Ģenerālprokuratūra personu nopratina, piedaloties personai, kuru izvēlas dalībvalsts tiesu varas institūcija, vai arī piekrīt personas pagaidu pārvietošanai, nosakot atpakaļnodošanas laiku.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.⁶ pants. Ārvalsts izdotas personas izdošana Eiropas Savienības dalībvalstij

Izdoto personu var tālāk nodot citai Eiropas Savienības dalībvalstij gadījumos, kad valsts, izdodot personu, bija piekritusi tās tālākai izdošanai.

Ja Eiropas apcietinājuma lēmums saņemts par personu, ko Latvijai izdevusi cita valsts, nedodot piekrišanu personas tālākai izdošanai, Ģenerālprokuratūra vēršas pie personu izdevušās valsts, lai saņemtu piekrišanu personas tālākai izdošanai Eiropas Savienības dalībvalstij.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.⁷ pants. Lēmums par personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij

Ģenerālprokuratūra 10 dienu laikā no Eiropas apcietinājuma lēmuma saņemšanas dienas pieņem lēmumu par personas izdošanu vai neizdošanu ārvalstij. Lēmums par personas izdošanu nav pārsūdzams, ja persona ir piekritusi izdošanai.

Ja izdodamā persona nepiekrīt izdošanai, Ģenerālprokuratūras lēmumu par izdošanu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātā 10 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas.

Sūdzību par Ģenerālprokuratūras lēmumu Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palāta izskata šā kodeksa 499. un 500.pantā noteiktajā kārtībā un pieņemto lēmumu nosūta Ģenerālprokuratūrai 20 dienu laikā no sūdzības saņemšanas dienas.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.⁸ pants. Lēmuma par personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij izpilde

Spēkā stājušos lēmumu par personas izdošanu Ģenerālprokuratūra nekavējoties nosūta Iekšlietu ministrijai izpildei.

Lēmums par personas izdošanu tiek izpildīts, ievērojot šā kodeksa 503.panta pirmajā un otrajā daļā paredzētos nosacījumus.

Pēc lēmuma pieņemšanas par personas izdošanu Ģenerālprokuratūra var atlikt pieprasītās personas izdošanu Eiropas Savienības dalībvalstij Latvijā iesākta kriminālprocesa pabeigšanai vai piesprietā soda izciešanai, kā arī nopietnu humānu iemeslu dēļ, ja ir pamatots iemesls domāt, ka tas acīmredzami apdraudētu pieprasītās personas dzīvību vai veselību. Par lēmumu izdošanu atlikt Ģenerālprokuratūra informē Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju un vienojas par citu personas nodošanas laiku.

Ja persona nav pārņemta 10 dienu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par personas izdošanu, vai no dienas, par kuru panākta vienošanās ar Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju, persona jāatbrīvo no apcietinājuma.

Ja pieņemts lēmums par pieprasītās personas neizdošanu, Ģenerālprokuratūra par to informē dalībvalsts kompetento tiesu varas institūciju.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

506.⁹ pants. Priekšmetu nodošana Eiropas Savienības dalībvalstij

Pēc Eiropas Savienības dalībvalsts pieprasījuma vai pašas iniciatīvas Ģenerālprokuratūra izņem un nodod dalībvalstij priekšmetus:

- 1) kas nepieciešami kā lietiskie pierādījumi;
- 2) ko pieprasītā persona ieguvusi nodarījuma rezultātā.

Priekšmetus, kas nepieciešami kā lietiskie pierādījumi, nodod pat tad, ja Eiropas apcietinājuma lēmumu nevar izpildīt pieprasītās personas nāves vai bēgšanas dēļ.

Ja priekšmeti nepieciešami Latvijā iesākta kriminālprocesa pabeigšanai, tiem var noteikt vēlāku nodošanas laiku. Nododot priekšmetus, Ģenerālprokuratūra var pieprasīt, lai tos nodod atpakaļ.

(2004.gada 27.maija likuma redakcijā)

**Izvilums no Latvijas kriminālprocesa kodeksa četrdesmit sestās nodaļas
"ĀRVALSTĪ PIESPRIESTA SODA
IZPILDĪŠANA LATVIJĀ"**

566.pants. Latvijā izpildāmā soda noteikšana

Latvijā izpildāmo sodu pēc ārvalsts lūguma par tajā piespriestā soda izpildi nosaka tāda līmeņa tiesa pēc notiesātā dzīves vai uzturēšanās vietas un tādā sastāvā, kādā izskatītu nodarījumu, ja kriminālprocess par to notiktu Latvijā.

Ārvalsts tiesas nolēmumā konstatētie faktiskie apstākļi un personas vaina ir saistoši Latvijas tiesai.

Latvijā noteiktais sods nedrīkst pasliktināt notiesātā stāvokli, taču tam iespēju robežās jāatbilst ārvalstī noteiktajam sodam.

Jautājumu par Latvijā izpildāmo sodu tiesa izskata šā kodeksa 374.pantā noteiktajā kārtībā. Notiesātais var aicināt Latvijas advokātu juridiskās palīdzības saņemšanai.

Ja persona izskatīšanas brīdī atrodas apcietinājumā ārvalstī, tiesa ar Tieslietu ministrijas starpniecību pieprasa tās nodošanu Latvijai vai līdzdalības nodrošināšanu izpildāmā soda noteikšanas procesā ar tehnisko līdzekļu starpniecību.

Tiesas lēmumu notiesātais un prokurors desmit dienu laikā var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamentam kasācijas kārtībā.

Sūdzību izskata tādā pašā kārtībā kā kasācijas protestu vai sūdzību, kas iesniegta Latvijā notiekošā kriminālprocesā, un tādā apjomā, kādu pieļauj starptautiskie Latvijai saistošie līgumi un šī nodaļa.

567.pants. Ar brīvības atņemšanu saistīta Latvijā izpildāmā soda noteikšana

Brīvības atņemšanu vai arestu tiesa nosaka, ja ārvalstī piespriests ar brīvības atņemšanu saistīts sods un Latvijas Krimināllikums par tādu pašu nodarījumu paredz ar brīvības atņemšanu saistītu sodu.

Soda ilgumam pēc iespējas jāatbilst ārvalstī noteiktajam soda ilgumam, taču tas nedrīkst pārsniegt Latvijas Krimināllikumā par tādu pašu nodarījumu paredzētā brīvības atņemšanas vai aresta maksimālo robežu.

Latvijas Krimināllikumā noteiktajai brīvības atņemšanas vai aresta minimālajai robežai nav nozīmes, lemjot jautājumu par Latvijā izpildāmo sodu.

Viss laiks, kad notiesātais bijis aizturēts un ko pavadījis apcietinājumā un soda izpildes vietā sakarā ar nodarījumu, par kuru ārvalstī noteikts sods, ieskaitāms soda laikā.

Brīvības atņemšanas iestādes veidu, uzsākot soda izpildi, nosaka pēc tiem pašiem kritērijiem kā tādā gadījumā, ja sods par nodarījumu būtu noteikts Latvijā notikušā kriminālprocesā.

Ar brīvības atņemšanu saistītu ārvalstī piespriestu sodu nedrīkst aizstāt ar naudas sodu.

Ar brīvības atņemšanu saistītu sodu Latvijā var noteikt nosacīti, ja tiesai ir pārliecība, ka notiesātais, sodu neizcietis, turpmāk neizdarīs jaunus noziedzīgus nodarījumus. Šādā gadījumā piemērojami tādi paši nosacījumi kā tad, ja persona tiktu notiesāta nosacīti Latvijā notikušā kriminālprocesā.

568.pants. Latvijā izpildāma naudas soda noteikšana

Latvijā izpildāmu naudas sodu tiesa nosaka, ja ārvalstī piespriests naudas sods un arī Latvijas Krimināllikums par tādu pašu nodarījumu kā pamatsodu paredz naudas sodu vai bargāku sodu, vai arī naudas sods paredzēts kā papildsods.

Ārvalstī piespriestā naudas soda apmēru aprēķina pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa, kāds bija spēkā notiesājošā sprieduma pasludināšanas dienā.

Latvijā izpildāmais naudas sods nedrīkst pārsniegt Latvijas Krimināllikumā paredzēto maksimālo robežu par šādu nodarījumu, izņemot gadījumu, kad Latvijā par šādu nodarījumu paredzēts tikai bargāks soda veids. Šādā gadījumā Latvijā izpildāmais naudas sods nedrīkst pārsniegt Krimināllikumā noteikto naudas soda veida maksimālo robežu lēmuma taisīšanas brīdī.

Latvijā izpildāmā naudas soda samaksu tiesa var sadalīt termiņos vai atlikt uz laiku, kas nav ilgāks par vienu gadu no dienas, kad lēmums stājas spēkā.

Ārvalstī noteiktā samaksas sadalīšana termiņos vai atlikšana ir saistoša Latvijas tiesai, tomēr tiesa var papildus noteikt izpildes atvieglojumus, nepārsniedzot šā panta ceturtajā daļā noteiktās robežas.

Ja Latvijā izpildāmo naudas sodu nevar piedzīt, to var aizstāt ar tādu soda veidu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu, ja to pieļauj tās ārvalsts likumi, kura spriedumu taisījusi. Šādā gadījumā soda aizstāšana notiek Latvijas likumos paredzētajā kārtībā. Naudas soda aizstāšana nav pieļaujama, ja ārvalsts, iesniedzot soda izpildīšanas lūgumu, to īpaši atrunājusi.

569.pants. Latvijā izpildāmās mantas konfiskācijas noteikšana

Latvijā izpildāmā mantas konfiskācija nosakāma, ja tāda piespriesta ārvalstī un par tādu pašu nodarījumu kā papildsods paredzēta Latvijas Krimināllikumā vai Latvijā notiekošā kriminālprocesā manta būtu konfiscējama uz cita likumā paredzēta pamata.

Ja ārvalsts spriedumā paredzēta mantas konfiskācija, bet Latvijas Krimināllikums neparedz mantas konfiskāciju kā papildsodu, konfiskācija piemērojama tikai tādā

apmērā, kādā ārvalsts spriedumā konstatēts, ka konfiscējamā lieta ir nozieguma izdarīšanas rīks vai iegūta noziedzīgā ceļā.

Lūgumu par konfiscētās mantas vai tās daļas atdošanu ārvalstij katrā konkrētā gadījumā izlemj kompetentā iestāde.

570.pants. Latvijā izpildāmās tiesību ierobežošanas noteikšana

Latvijā izpildāmi visi ārvalsts noteiktie tiesību ierobežošanas vai diskvalifikācijas sodi, kas atbilst Latvijas Krimināllikumā noteiktajiem šā papildsoda piespriešanas kritērijiem.

Tiesību ierobežošana nosakāma uz laiku no viena gada līdz pieciem gadiem, ja ārvalsts spriedumā nav noteikts īsāks laiks.

Tiesa, kas nosaka Latvijā izpildāmo sodu, var nepiemērot tiesību ierobežošanu, ja nesaskata tās lietderību savā valstī.

Latvijā var noteikt tiesību ierobežošanu arī tad, ja šis sods tiek izpildīts ārvalstī.

571.pants. Latvijā izpildīšanai noteiktā ārvalsts piespriešā soda izpildīšanas kārtība

Latvijā izpildīšanai noteiktā ārvalsts piespriešā soda izpilde notiek tādā pašā kārtībā kā Latvijā notikušā kriminālprocesā piespriešā soda izpilde.

Uz personu, kas Latvijā izcieš ārvalsts piespriešā sodu, attiecas Latvijā pieņemtie amnestijas un apžēlošanas akti un pirmstermiņa atbrīvošanas nosacījumi.

Soda izpildi pārtrauc un ārvalsts soda izpildīšanas lūgumu anulē ārvalstī pieņemts lēmums par notiesājošā sprieduma atcelšanu.

Ārvalsts lēmumi par soda samazināšanu, amnestijas vai apžēlošanas akta izdošanu ir saistoši Latvijai.

Ārvalsts paziņojumu par šā panta trešajā un ceturtajā daļā paredzētajiem juridiskajiem faktiem saņem un tā izpildi organizē kompetentā iestāde. Ja ārvalsts lēmums ietver nepārprotamu informāciju par soda izpildīšanas tūlītēju izbeigšanu vai beigu datumu, to nodod soda izpildes iestādei, bet pārējos gadījumos – izskatīšanai tiesai, kas izlemj ar sprieduma izpildi saistītos jautājumus.

Persona, kas izcieš ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, nekavējoties atbrīvojama, tiklīdz saņemta informācija par notiesājošā sprieduma atcelšanu, ja vienlaikus nav saņemts ārvalsts lūgums par pagaidu apcietinājuma piemērošanu šajā sadaļā paredzētajos gadījumos.

572.pants. Aizturēšana

Kompetentā iestāde var uzdot policijai aizturēt uz laiku līdz 72 stundām personu, kas ārvalstī notiesāta par tādu nodarījumu, par kādu būtu pieļaujama apcietināšana Latvijā notiekošā procesā, ja:

1) ārvalsts paziņo par savu nodomu lūgt šajā ārvalstī piespriestā ar brīvības atņemšanu saistītā soda izpildi un lūdz apcietināt personu sakarā ar izvairīšanos no soda;

2) kompetentā iestāde saskata iespēju, ka notiesātais, par kuru ārvalsts iesniegusi ar brīvības atņemšanu saistīta soda izpildīšanas lūgumu, izvairīsies no piedalīšanās tiesas sēdē par Latvijā izpildāmā soda noteikšanu;

3) kompetentā iestāde uzskata, ka aizmuguriski notiesātais, atrazdamies brīvībā, pretlikumīgi ietekmēs liecinošās personas vai viltos pierādījumus.

Aizturētā persona jāatbrīvo, ja 72 stundu laikā nav piemērots pagaidu apcietinājums.

573.pants. Pagaidu apcietinājums

Ja persona aizturēta šā kodeksa 572.pantā noteiktajos gadījumos un kārtībā, Tieslietu ministrija iesniedz ierosinājumu rajona (pilsētas) tiesai piemērot pagaidu apcietinājumu.

Kompetentās iestādes ierosinājumu tiesnesis izskata tādā pašā kārtībā kā ierosinājumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu gadījumā, kad kriminālprocess tiek nodots Latvijai.

Pagaidu apcietinājumu var piemērot arī tiesa, kura izskata ārvalsts lūgumu izpildīt ar brīvības atņemšanu saistītu sodu, ja ir pamats uzskatīt, ka notiesātais izvairīsies no tiesas.

Personu no pagaidu apcietinājuma atbrīvo, ja:

1) ārvalsts 18 dienu laikā no aizturēšanas dienas nav iesniegusi soda izpildīšanas lūgumu kopā ar nepieciešamajiem pielikumiem;

2) kompetentā iestāde paziņojusi, ka nepieņem lūgumu izskatīšanai;

3) tiesa konstatējusi, ka soda izpildīšana Latvijā nav iespējama;

4) tiesa, nosakot Latvijā izpildāmo sodu, nav piemērojusi kā drošības līdzekli apcietinājumu;

5) konstatēti apstākļi, kas izslēdz personas turēšanu apcietinājumā.

574.pants. Drošības līdzekļa piemērošana

Nosakot Latvijā izpildāmo sodu, tiesa līdz lēmuma spēkā stāšanās brīdim un rīkojuma par soda izpildi izdošanai var piemērot jebkuru drošības līdzekli tādā pašā kārtībā kā Latvijā notiekošā kriminālprocesā.

575.pants. Rīkojums par soda izpildi Latvijā

Ja tiesas lēmums par ārvalstī piespriestā soda izpildīšanu Latvijā likumā noteiktajā laikā nav pārsūdzēts, tās pašas tiesas tiesnesis izdod rīkojumu par soda izpildi.

Ja tiesas lēmums pārsūdzēts un Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments to atstājis spēkā, referējušais tiesnesis izdod rīkojumu par soda izpildi.

576.pants. Ārvalstī aizmuguriski (*in absentia*) piespriestā soda izpildīšanas lūguma izskatīšanas kārtība

Ja spriedums ārvalstī taisīts aizmuguriski, kompetentā iestāde, saņēmusi ārvalsts lūgumu par tā izpildīšanu Latvijā, izsniedz notiesātajam paziņojumu, kurā norāda, ka:

1) lūgumu par soda izpildīšanu iesniegusi ārvalsts, ar kuru Latvijai pastāv līgumiskas attiecības par otrā valstī aizmuguriski piespriestā soda izpildīšanu;

2) personai ir tiesības 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas iesniegt sūdzību ar prasību par aizmuguriski iztiesātās lietas izskatīšanu tās klātbūtnē ārvalstī vai Latvijā;

3) sods tiks pielīdzināts un izpildīts vispārējā kārtībā, ja 30 dienu laikā netiks pieprasīta lietas izskatīšana notiesātā klātbūtnē vai sūdzība tiks noraidīta vai atstāta bez izskatīšanas sakarā ar notiesātā neierašanos.

Šā panta pirmajā daļā paredzēto sūdzību notiesātais iesniedz Latvijas kompetentajai iestādei. Ja sūdzībā nav norādīta izskatīšanas valsts, to izskata Latvijā.

Paziņojuma norakstu ar atzīmi par tā izsniegšanu notiesātajam Tieslietu ministrija nekavējoties nosūta lūguma iesniedzējam.

577.pants. Sūdzības iesniegšana ārvalstij

Ja notiesātais likumā noteiktajā termiņā iesniedz sūdzību, prasot atkārtoti izskatīt lietu viņa klātbūtnē valstī, kas piespriedusi sodu, kompetentā iestāde atliek lūguma izskatīšanu.

Ja tiesājamais bez attaisnojošiem iemesliem nav ieradies ārvalstī pēc tiesas uzaicinājuma, kas izsniegts ne vēlāk kā 21 dienu pirms atkārtotās izskatīšanas uzsākšanas dienas, sūdzība tiek atzīta par neiesniegtu un kompetentā iestāde pēc informācijas saņemšanas lūgumu izskata tādā pašā kārtībā kā tad, ja lieta tiktu izskatīta notiesātā klātbūtnē.

Ja sūdzības izskatīšanas rezultātā notiesājošais spriedums atcelts, kompetentā iestāde lūgumu neizlemtu nosūta tā iesniedzējam.

Ja aizmuguriski notiesātā persona Latvijā atrodas pagaidu apcietinājumā pēc ārvalsts lūguma, šī persona tiek nodota ārvalstij sūdzības izskatīšanai tās klātbūtnē. Šādā gadījumā jautājumu par personas turpmāku turēšanu apcietinājumā izlemj valsts, kas piespriedusi sodu.

Ja ārvalstī aizmuguriski notiesātais, kas iesniedzis sūdzību valstij, kas piespriedusi sodu, Latvijā apcietināts sakarā ar citu kriminālprocesu vai izcieš sodu par citu nodarījumu, kompetentā iestāde par to informē lūguma iesniedzēju un saskaņo laiku, kad notiesāto var nodot ārvalstij līdzdalībai sūdzības izskatīšanā.

Ja ārvalsts likums to pieļauj, notiesātais sūdzības izskatīšanā var piedalīties ar tehnisko līdzekļu starpniecību. Līdzdalība ar tehnisko līdzekļu starpniecību neietekmē notiesātā procesuālās tiesības ārvalstī notiekošajā procesā. Ja notiesātais juridiskās palīdzības saņemšanai aicinājis ārvalsts advokātu, viņam ir tiesības tikties ar notiesāto konfidencialos apstākļos Latvijā un kopā ar klientu piedalīties sūdzības izskatīšanā ar tehnisko līdzekļu starpniecību.

Ārvalsts advokāta aicināšana neietekmē notiesātā tiesības uz juridisko palīdzību Latvijā.

578.pants. Sūdzības iesniegšana Latvijai

Ja aizmuguriski notiesātais pieprasa sūdzības izskatīšanu Latvijas tiesā, kompetentā iestāde par to nekavējoties informē ārvalsti un nodod sūdzību, kā arī ārvalsts lūgumu kopā ar pielikumiem tiesai, kas būtu kompetenta izskatīt lietu, ja kriminālprocess notiktu Latvijā.

No brīža, kad tiesa saņēmusi sūdzību, kriminālprocess turpinās Latvijā un notiesātais iegūst tiesājamā statusu un visas tiesājamā tiesības, tajā skaitā tiesības aicināt Latvijas advokātu par aizstāvi šajā kodeksā noteiktajā kārtībā.

579.pants. Sūdzības izskatīšanas kārtība

Uzaicinājums uz tiesu tiesājamajam jāizsniedz ne vēlāk kā 21 dienu pirms sūdzības izskatīšanas dienas, ja vien viņš nav izteicis nepārprotamu piekrišanu īsāka termiņa piemērošanai.

Ja notiesātā persona bez attaisnojoša iemesla neierodas, tiesa ir atbrīvota no lietas izskatīšanas un jautājums par ārvalstī aizmuguriski piespriesta soda izpildīšanu Latvijā tiek izskatīts tādā pašā kārtībā kā par klātbūtnē piespriestu sodu.

Ja ārvalsts likums to pieļauj, sūdzības izskatīšanā procesuālās darbības ar ārvalstī esošajām personām var veikt ar tehnisko līdzekļu starpniecību.

Izskatīšanas rezultātā tiesa pieņem vienu no šādiem nolēmumiem:

- 1) lēmumu par sūdzības noraidīšanu un Latvijā izpildāmā soda noteikšanu bez lietas izskatīšanas pēc būtības;
- 2) lēmumu par aizmuguriski taisītā ārvalsts tiesas nolēmuma atcelšanu un par kriminālprocesa turpināšanu Latvijā no kriminālvajāšanas stadijas.

580.pants. Ārvalsts materiālu izmantošana

Tiesā, kurai piekrīt ārvalstī aizmuguriski notiesātās personas sūdzības izskatīšana, ar kompetentās iestādes starpniecību pieprasa nepieciešamos ārvalsts rīcībā esošos ar nodarījuma iztiesāšanu saistītos materiālus.

Pierādījumi, kas iegūti ārvalstī saskaņā ar tajā noteikto procesuālo kārtību, vērtējami tāpat kā Latvijā iegūtie.

581.pants. Ārpustiesas kārtībā ārvalstī noteiktā soda (*ordonnance penale*) izpildīšana Latvijā

Starptautiskajos līgumos paredzētajos gadījumos ārvalstī ārpustiesas kārtībā noteikto sodu Latvijā izpilda tādā pašā kārtībā kā iztiesāšanas rezultātā piespriesto sodu.

Saņēmusi lūgumu par ārpustiesas kārtībā noteiktā soda izpildīšanu Latvijā, kompetentā iestāde izsniedz notiesātajam paziņojumu, kurā norāda, ka:

1) lūgumu par soda izpildīšanu iesniegusi ārvalsts, ar kuru Latvijai pastāv līgumiskas attiecības par otrā valstī ārpustiesas kārtībā noteiktā soda izpildīšanu;

2) 30 dienu laikā, iesniedzot sūdzību Latvijas kompetentajai iestādei, notiesātais var pieprasīt lietas izskatīšanu tiesā ārvalstī vai Latvijā;

3) sods tiks pielīdzināts un izpildīts vispārējā kārtībā, ja 30 dienu laikā netiks pieprasīta lietas izskatīšana tiesā notiesātā klātbūtnē vai sūdzība tiks noraidīta vai atstāta bez izskatīšanas sakarā ar notiesātā neierašanos.

Sūdzības iesniegšanai par ārpustiesas kārtībā noteiktā soda izskatīšanu tiesā ir tādas pašas sekas un turpmākā izskatīšanas kārtība kā sūdzībai, ja sods piespriests aizmuguriski.

582.pants. Noilgumi

Ārvalstī piespriestā soda izpildīšanu Latvijā ierobežo gan Latvijas Krimināllikumā paredzētie kriminālatbildības un soda izpildes noilgumi, gan ārvalsts likumos paredzētie noilgumi.

Apstākļi, kas ietekmē noilgumu tecējumu ārvalstī, vienādā mērā ietekmē to arī Latvijā.

583.pants. Dubultās tiesāšanas nepieļaujamība

Latvijā neizpilda ārvalstī piespriestu sodu, ja persona par to pašu nodarījumu izcietusi Latvijā vai trešajā valstī piespriestu sodu, bijusi notiesāta bez soda noteikšanas, no soda atbrīvota saskaņā ar amnestiju vai apžēlošanu, tikusi par to pašu nodarījumu attaisnota.

584.pants. Ārvalsts sprieduma ievērošana Latvijā notiekošajā kriminālprocesā

Nosakot sodu Latvijā notiekošajā kriminālprocesā personai, attiecībā uz kuru ārvalsts pieprasījusi soda izpildīšanu Latvijā, Latvijā izpildāmais sods tiek pievienots ārvalstī piespriestajam sodam saskaņā ar Krimināllikumā noteikto kārtību par soda noteikšanu pēc vairākiem spriedumiem.

Nodarījumu kvalificēšanā pēc Latvijas Krimināllikuma nodarījumam, par kuru Latvijā tiek izpildīts ārvalstī piespriests sods, ir tāda pati nozīme kā nodarījumam, ko izskata Latvijā notiekošajā kriminālprocesā.

585.pants. Soda izpildes atlikšana

Ārvalstī piespriestā soda izpildi Latvijā var atlikt tādos pašos gadījumos un tādā pašā kārtībā kā Latvijā piespriesta soda izpildi